

3 Μαρτίου

Παγκόσμια Ημέρα της Άγριας Ζωής

(World Wildlife Day – Wild Fauna and Flora)

Η **Παγκόσμια Ημέρα της Άγριας Ζωής** (*World Wildlife Day – Wild Fauna and Flora*) είναι μια ημέρα, που καθιερώθηκε με απόφαση του **Οργανισμού Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ)** και αποβλέπει κυρίως στην ευαισθητοποίηση – αφύπνιση πολιτών και κυβερνήσεων σε ό,τι αφορά την προστασία της Άγριας Ζωής.

Η αίθουσα της Γενικής Συνέλευσης του ΟΗΕ

Το κτίριο του ΟΗΕ στη Νέα Υόρκη των ΗΠΑ

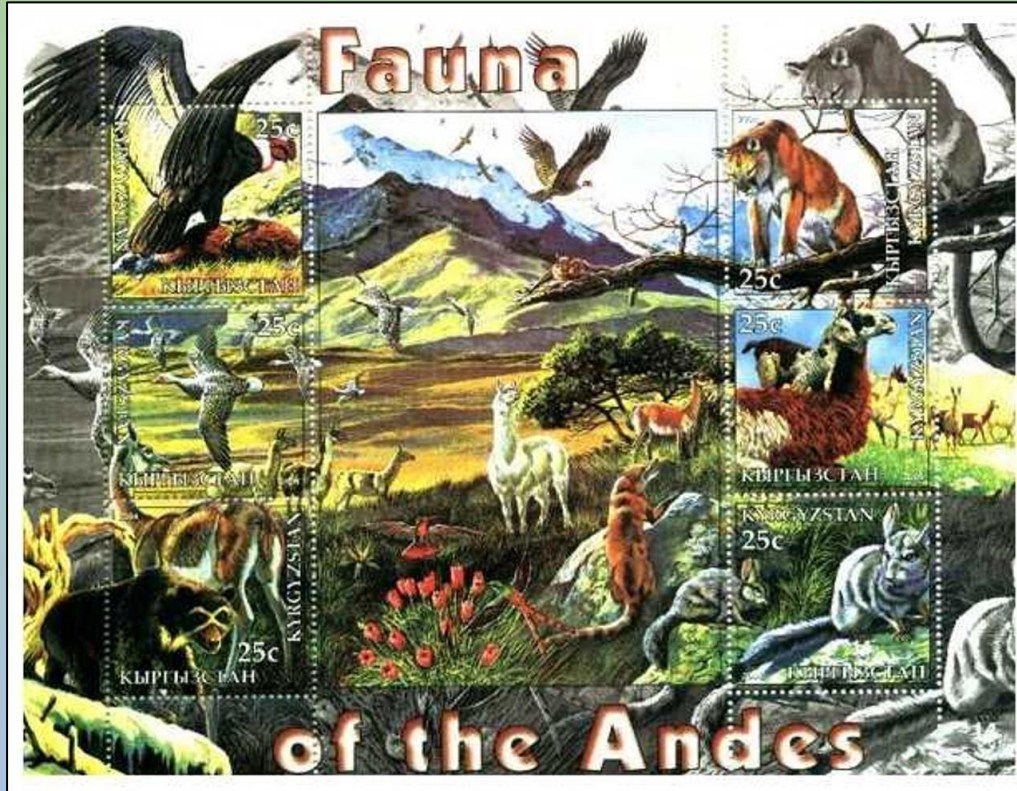
Ο **ΟΗΕ** ιδρύθηκε στις 24 Οκτωβρίου 1945 από 51 χώρες, οι οποίες δεσμεύτηκαν να διατηρήσουν την ειρήνη μέσα από τη διεθνή συνεργασία και τη συλλογική ασφάλεια. Σήμερα, σχεδόν κάθε έθνος του κόσμου ανήκει στον ΟΗΕ: 193 χώρες είναι Μέλη.

Ο ΟΗΕ δεν είναι μια παγκόσμια κυβέρνηση και δεν νομοθετεί. Παρέχει ωστόσο τα μέσα για την επίλυση διεθνών συγκρούσεων (Συμβούλιο Ασφαλείας, Διαμεσολάβηση) και διαμορφώνει πολιτικές σε θέματα που μας αφορούν όλους (Ειρήνη, Ανθρώπινα δικαιώματα, Διεθνές Δίκαιο, Πρόσφυγες, Πολιτισμός κ.ά.)

Ο ΟΗΕ έχει την έδρα του στη Νέα Υόρκη των ΗΠΑ.

Ελληνικά γραμματόσημα του 1985 για τα 40 χρόνια του ΟΗΕ. Στο κέντρο το σήμα του Οργανισμού.

Ο ορισμός της **άγριας ζωής** περιλαμβάνει τόσο την **πανίδα**, δηλαδή τα ζώα, όσο και την **χλωρίδα**, δηλαδή τα δέντρα και τα φυτά μιας περιοχής.

α

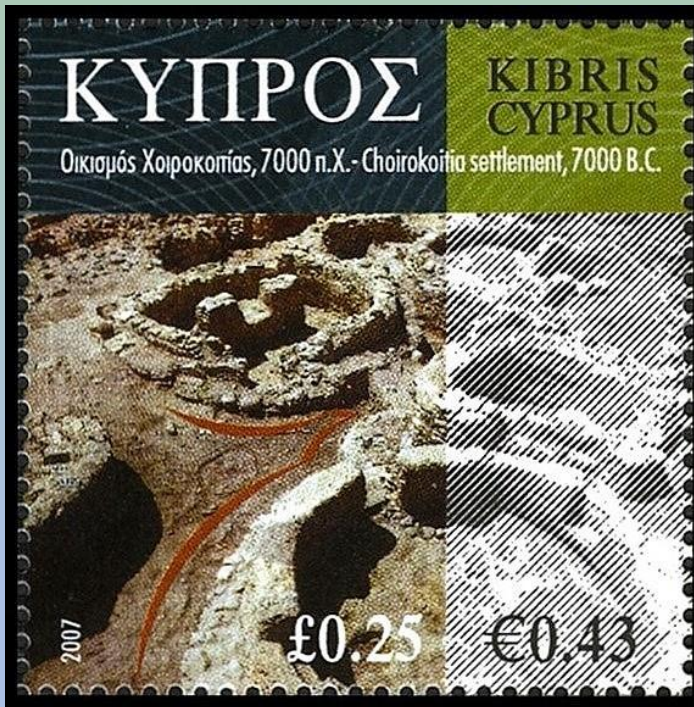

β

Δύο φεγιέ με γραμματόσημα για την πανίδα των Άνδεων (α) και τη χλωρίδα της Ουκρανίας (β)

Φεγιέ (Feuillet): Γαλλικός φιλοτελικός όρος, που αφορά εικονογραφημένο μικρό χαρτάκι, το οποίο περιλαμβάνει τα γραμματόσημα μιας σειράς, αλλά και εικονογράφιση στο περιθώριό του. Κυκλοφορεί σε περιορισμένο αριθμό, είναι ιδιαίτερα αγαπητό στους συλλέκτες φιλοτελικό είδος, καθώς συμπληρώνουν με αυτό τις συλλογές τους, ενώ παράλληλα μπορεί να χρησιμοποιηθεί κανονικά και στην αλληλογραφία.

Όλος ο ανθρώπινος πολιτισμός έχει στηριχτεί στη χρήση των άγριων ειδών της πανίδας και της χλωρίδας, που υπάρχουν πάνω στη γη μας. Η **νεολιθική επανάσταση** – που προκλήθηκε από την ανάπτυξη της γεωργίας, της κτηνοτροφίας και τη διαμόρφωση μόνιμων οικισμών – ουσιαστικά εκμεταλλεύτηκε τον πλούτο της φύσης.

Η Χοιροκοιτία (7000-5000 π.Χ.) είναι ένας εξαιρετικά καλά διατηρημένος οικισμός της Νεολιθικής Εποχής, ο οποίος έχει καταχωρηθεί ως Μνημείο Παγκόσμιας Πολιτιστικής Κληρονομιάς της ΟΥΝΕΣΚΟ από το 1998. Βρίσκεται μεταξύ Λευκωσίας και Λεμεσού στην Κύπρο.

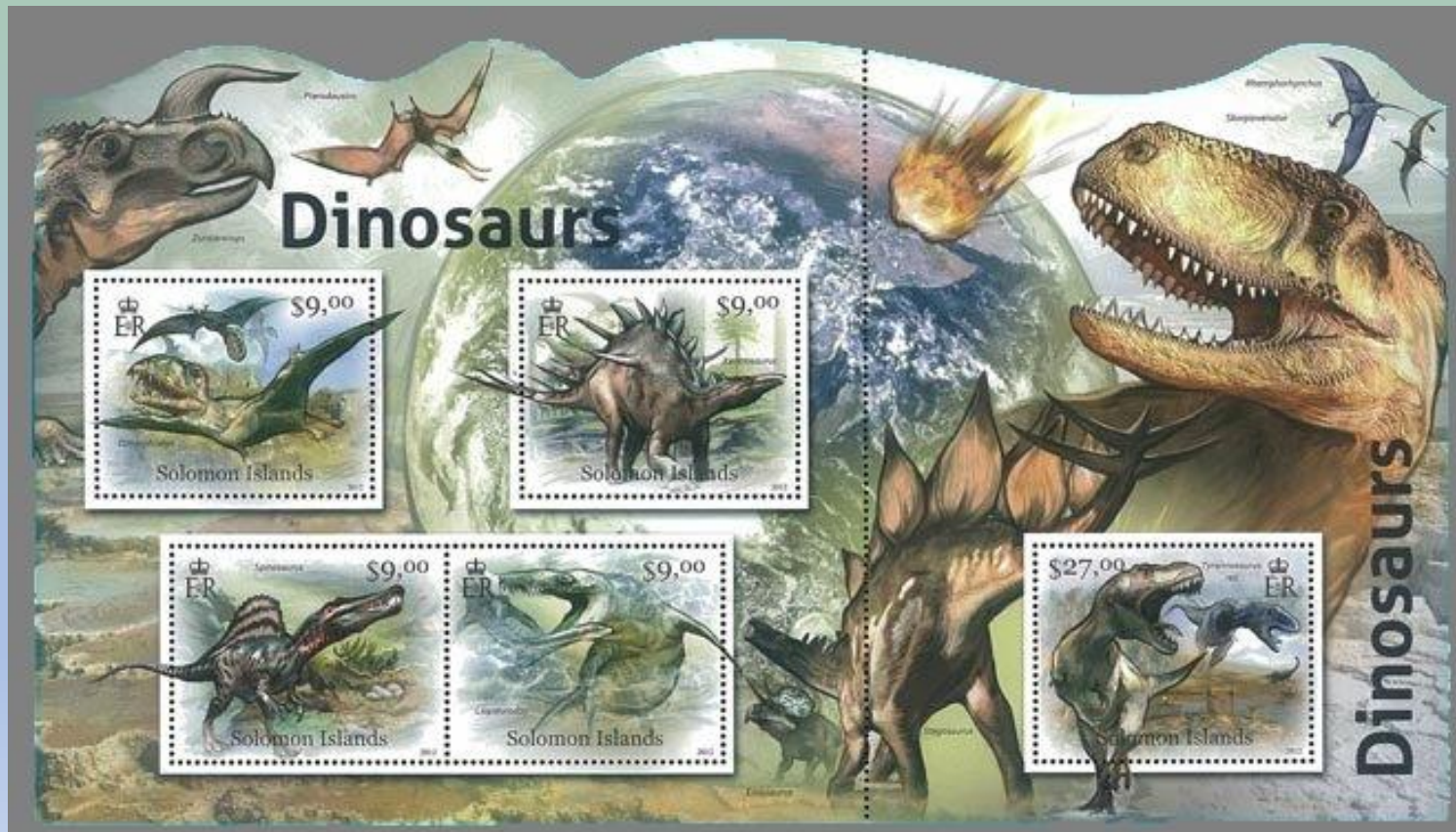
Κατάλοιπα απ' όλες τις φάσεις της Νεολιθικής Εποχής είναι εμφανή στον οικισμό, που παρουσιάζει μια εικόνα των συνθηκών διαβίωσης στην περιοχή κατά τους Προϊστορικούς Χρόνους.

Οι κατοικίες είχαν σχήμα στρογγυλό και ήταν κτισμένες στην πλαγιά του λόφου, κοντά σε πηγή. Η βλάστηση γύρω από τις κατοικίες αποτελείτο από αυτοφυή φυτά και δέντρα. Η χλωρίδα αυτή έχει διατηρηθεί αναλλοίωτη στην Κύπρο μέχρι και σήμερα.

Κυπριακό γραμματόσημο του 2007 με απεικόνιση 5 στρογγυλές οικίες, που έχουν μερικώς αναστηλωθεί. Νεολιθικός οικισμός Χοιροκοιτίας.

Ωστόσο, οι πλουτοπαραγωγικοί πόροι της Γης μας είναι υπό διαρκή απειλή. Έτσι κατά το παρελθόν 76% των ειδών και του 47% των γενών του πλανήτη εξαφανίστηκαν εξαιτίας της πρόσκρουσης ενός τεράστιου αστεροειδούς στη Γη.

Συγκεκριμένα, η εξαφάνιση των δεινοσαύρων - των μεγαλύτερων ερπετών που υπήρξαν ποτέ στη γη - οφείλεται στην πρόσκρουση ενός μεγάλου αστεροειδούς στη χερσόνησο Yucatan του Μεξικού πριν από 66 εκατ. χρόνια. Η πρόσκρουση πυροδότησε μια οικουμενική καταστροφή χωρίς προηγούμενο, με το φως του Ηλίου να μην μπορεί να φτάσει στην επιφάνεια της γης για χρόνια, αναστέλλοντας έτσι την φυτική ανάπτυξη και οδηγώντας σε λιμό πολλά είδη. Παράλληλα μειώθηκε και η θερμοκρασία του περιβάλλοντος κατά πολλούς βαθμούς.

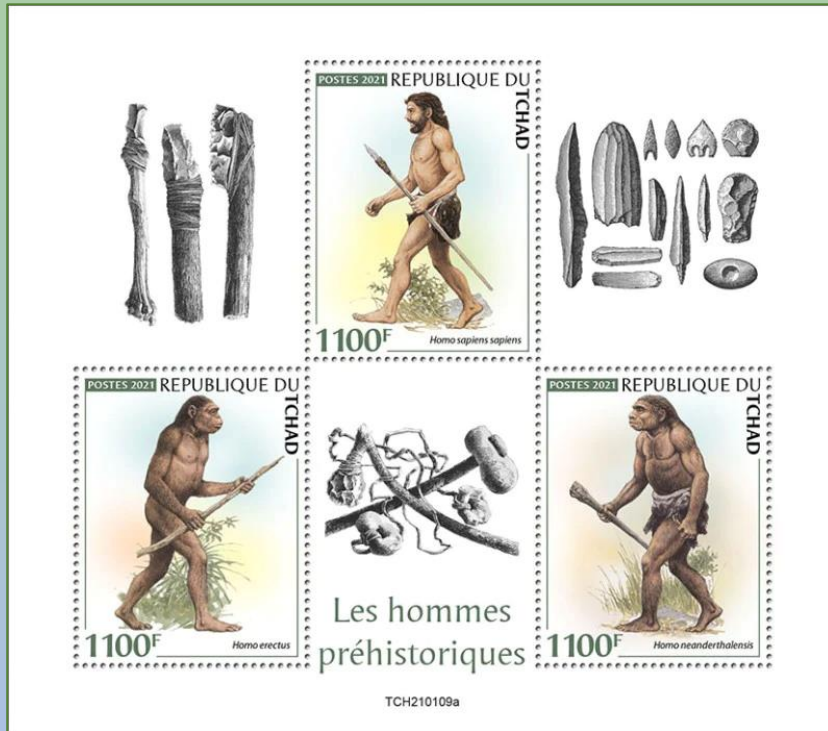
Φυλλαράκι (Feuillet), που εκδόθηκε από τα Νησιά του Σολομώντα (στον Ειρηνικό Ωκεανό, κοντά στην Αυστραλία) το 2012.

Απεικονίζει την πρόσκρουση του αστεροειδούς στην επιφάνεια της γης και 5 από τα είδη των δεινοσαύρων, που εξαφανίστηκαν.

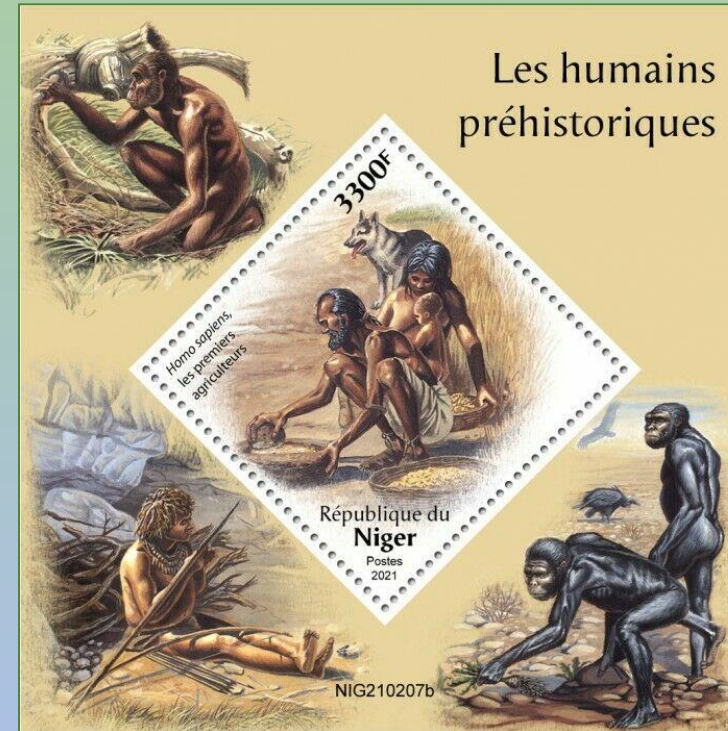
Διακρίνονται τα 5 γραμματόσημα με διαφορετικές αξίες. Τα τέσσερα με τέλη αλληλογραφίας εσωτερικού και ένα με τέλη αλληλογραφίας εξωτερικού.

Η καταστροφή των δεινοσαύρων όμως έδωσε την ευκαιρία στα θηλαστικά να εξελιχθούν, να διαφοροποιηθούν πολύ γρήγορα και να καταλάβουν τελικά τον πλανήτη. Ο *Homo sapiens* (δηλαδή το σημερινό βιολογικό γένος των ανθρώπων) είναι αποτέλεσμα αυτής της εξέλιξης.

A

B

A) Τρία από τα βιολογικά γένη του ανθρώπου: *Homo erectus*, *Homo neanderthalensis*, *Homo sapiens*, σε φυλλαράκι (Feuillet), που εξέδωσε το 2021 η Δημοκρατία του Τσάντ (Κεντρική Αφρική).
B) Σκηνές από την καθημερινότητα του *Homo sapiens* σε φυλλαράκι, που κυκλοφόρησε το 2021 η Δημοκρατία του Νίγηρα (Δυτική Αφρική).

Σήμερα ωστόσο, οι αλόγιστες δραστηριότητες του ανθρώπου οδηγούν σε μια εκτεταμένη μείωση της βιοποικιλότητας και σε επικίνδυνη μόλυνση του περιβάλλοντος.

Ειδικότερα οι δραστηριότητές του καταστρέφουν τα κάποτε ακμάζοντα δάση, την άγρια πανίδα, τις γεωργικές εκτάσεις, τους ωκεανούς, τα ποτάμια, τις λίμνες και μολύνουν τον ατμοσφαιρικό αέρα.

Ένα εκατομμύριο είδη βρίσκονται στο χείλος τη εξαφάνισης, λόγω της καταστροφής των οικοτόπων, της ρύπανσης από ορυκτά καύσιμα, και της επιδεινούμενης κλιματιστικής κρίσης.

Ο ΟΗΕ πρωτοστατεί εδώ και πολλές δεκαετίες στον αγώνα για τη διάσωση του πλανήτη μας.

Απέναντι μια τετράδα (4 γραμματόσημα) που εξέδωσε ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών το 1970 με συνθήματα για τη διάσωση:

- ❖ Των πόλεων (cities)
- ❖ Του εδάφους (soil)
- ❖ Του αέρα (air) και
- ❖ Των υδάτων (water)

Ο ΟΗΕ εκδίδει γραμματόσημα από το 1951 (σε δολάρια αρχικά, ελβετικά φράγκα και ευρώ στη συνέχεια) και τα χρησιμοποιεί μόνο για την αλληλογραφία του.

-
- Δεδομένου ότι ο άνθρωπος είναι πράγματι μέρος της φύσης, οι **ανθρωπογενείς απειλές** είναι απλά ένα υποσύνολο φυσικών απειλών. Αλλά σε αντίθεση με άλλες φυσικές απειλές, οι **ανθρωπογενείς απειλές** είναι απειλές που μπορούμε να αποτρέψουμε αλλάζοντας τη συμπεριφορά μας.
 - Ως άνθρωποι, έχουμε μια μοναδική ικανότητα να κατανοήσουμε τις συνέπειες των ενεργειών μας, τόσο στο παρόν όσο και στο παρελθόν.
 - Οι **ανθρωπογενείς απειλές** μπορούν να ταξινομηθούν στις ακόλουθες γενικές κατηγορίες:
 1. Κυνήγι, λαθροθηρία, παράνομο εμπόριο ειδών, που απειλούνται με εξαφάνιση
 2. Ρύπανση
 3. Κλιματική Αλλαγή
 4. Υπερχρησιμοποίηση των πόρων
 5. Καταστροφή και κατακερματισμός των οικοτόπων
 6. Εισαγωγή εξωτικών ειδών
 7. Τυχαίοι θάνατοι

1) Κυνήγι, λαθροθηρία, παράνομο εμπόριο ειδών που απειλούνται με εξαφάνιση

Η λαθροθηρία και η λαθρεμπορία άγριας πανίδας και χλωρίδας, είναι ένα παγκόσμιο φαινόμενο.

Τα τελευταία χρόνια η ζήτηση για εξωτικά κατοικίδια ζώα, γούνες, κοσμήματα και μέρη του σώματος, που χρησιμοποιούνται για την παραδοσιακή ιατρική έχει θέσει σε σοβαρή απειλή πολλά είδη ζώων – με το εμπόριό τους να αντιπροσωπεύει μια βιομηχανία πολλών δισεκατομμυρίων δολαρίων.

Στην Ασία και την Αφρική το παράνομο κυνήγι ρινόκερων, ελεφάντων και τίγρεων συνεχίζεται με μοναδικό κίνητρο το κέρδος. Το παράνομο κυνήγι, και ιδιαίτερα των άγριων ωδικών πτηνών - που γίνεται με δίκτυα, ξόβεργες κ.λπ., ο εγκλισμός τους σε κλουβιά και η εμπορία τους από ειδικά καταστήματα, ανοιχτές αγορές ή παζάρια - συνεχίζεται, παρά το γεγονός ότι υπάρχει σχετική απαγόρευση μέσω νομοθεσίας.-

Παράνομο εμπόριο άγριας πανίδας

Σειρά 6 γραμματοσήμων, που εξέδωσε η Νότια Αφρική για τα είδη, που απειλούνται στη χώρα της με εξαφάνιση.

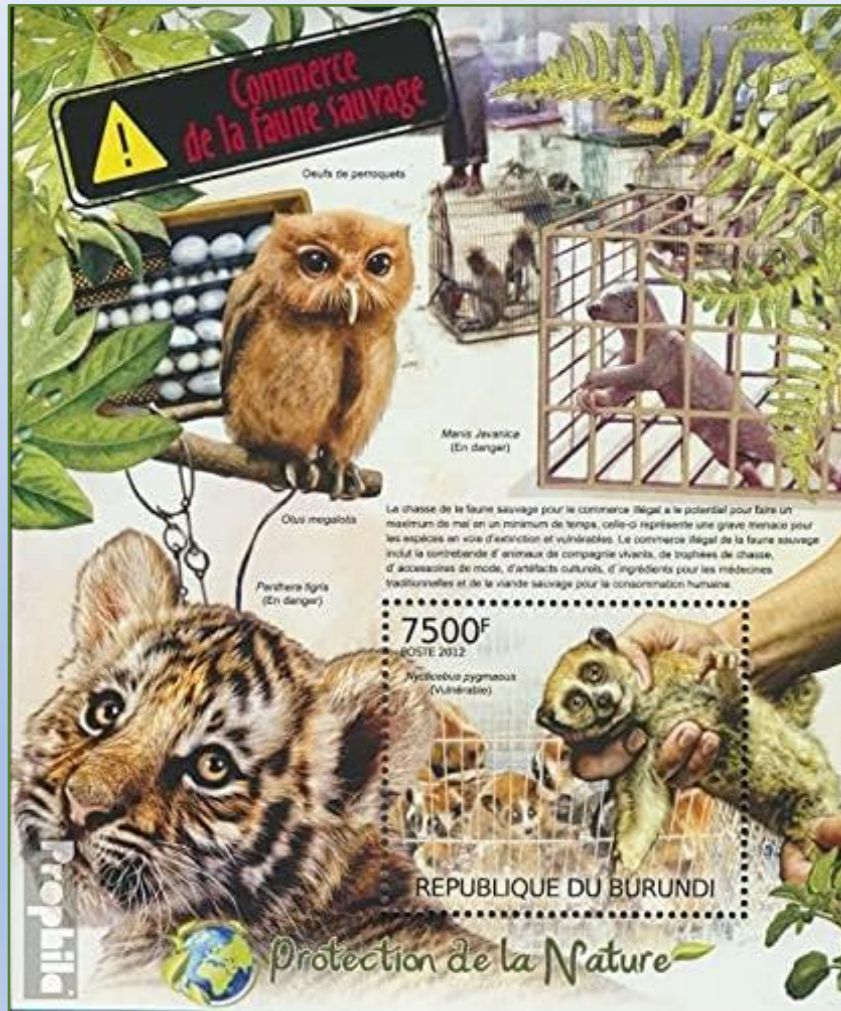
Εικονογραφημένος **«Φάκελος Πρώτης Ημέρας Κυκλοφορίας»**, ένα ακόμη δημοφιλές φιλοτελικό είδος. Τα γραμματόσημα έχουν σφραγιστεί με αναμνηστική σφραγίδα, που στο κέντρο της έχει την εικόνα ενός ρινόκερου.

Η σφραγίδα χρησιμοποιήθηκε στην Skukuza, μια οργανωμένη κατασκήνωση μέσα στο Εθνικό Πάρκο Kruger.

Απειλούμενα ζώα και πουλιά από παράνομο εμπόριο. Από αριστερά:

- **Ground hornbill:** Επιβλητικό πουλί με ισχυρό μαύρο ράμφος, το οποίο ζητείται από την παραδοσιακή ιατρική.
- **Sungazer:** Γιγάντια σαύρα (Lizard). Πωλείται ως κατοικίδιο, ενώ ακόμη το δέρμα του αποτελεί συστατικό παραδοσιακών φαρμάκων.
- **Παπαγάλος Ακρωτηρίου:** Πυροβολείται από αγρότες, αλλά είναι περιζήτητος και ως κατοικίδιο.
- **Oribi (Αντιλόπη):** Περιζήτητο το δέρμα της, ενώ λόγω επέκτασης της γεωργίας και της δασοπονίας καταστρέφονται οι βιότοποί της.
- **Μαύρος Ρινόκερος:** Τα κέρατά του (διπλά) θεωρούνται θαυματουργά και είναι πολυπόθητα.
- **Γκρι στεφανωμένος γερανός:** Απειλείται από το εμπόριο κατοικίδιων ζώων, αλλά και από την απώλεια των βιοτόπων του.

Παράνομο εμπόριο άγριας πανίδας

Φεγιέ της δημοκρατίας του Μπουρούντι με ένα γραμματόσημο (έκδοση 2012).

Ο καλλιτέχνης δημιουργός του φεγιέ δεν παρουσιάζει μόνο τα ζώα δεμένα ή σε κλουβί, αλλά ταυτόχρονα τα απεικονίζει με μια έκφραση απορίας και λύπης για την αιχμαλωσία τους

Σπάνια και απειλούμενα ζώα της χώρας μας (ελληνική έκδοση του 1990)

Ο **λύγκας** (στα αρχαία: λυγξ), ή τσαγκανόλυκος, είναι μεσαίου μεγέθους αιλουροειδές με ψηλά πόδια, που σήμερα κατοικεί σε περιοχές της Β. Ευρώπης.

Στην Ελλάδα έχει μάλλον εκλείψει, ενώ γενικότερα κυνηγιέται λόγω της γούνας του.

Η **καφέ αρκούδα** είναι παμφάγο θηλαστικό ζώο.

Στην Ελλάδα υπάρχει κυρίως στις ορεινές περιοχές, ωστόσο ο πληθυσμός της είναι περιορισμένος.

Λόγω των καταστροφών που κάνει σε παραγωγικές μονάδες (μελίσσια, καλλιέργειες κλπ.) έχει πολλούς εχθρούς.

Η **Φώκια Monachus monachus** συγκαταλέγεται στα σπανιότερα και πλέον απειλούμενα είδη του πλανήτη.

Ο μισός περίπου πληθυσμός του συγκεκριμένου είδους, γύρω στα 250-300 άτομα, ζει στην Ελλάδα.

Απειλείται κυρίως από τους αλιείς λόγω των καταστροφών που κάνει στα δίκτυα τους αναζητώντας την τροφή της.

Η **χελώνα Caretta caretta** είναι είδος θαλάσσιας χελώνας με παγκόσμια κατανομή. Η Ελλάδα φιλοξενεί το 60% περίπου των φωλιών της στη Μεσόγειο. Είναι παμφάγο ζώο και τρέφεται κυρίως με ασπόνδυλα του βυθού.

Ωστόσο, απειλείται από την ανάπτυξη του τουρισμού, που καταστρέφει τις περιοχές ωοτοκίας της και από τους αλιείς, δεδομένου ότι άθελά της εμπλέκεται στα δίκτυα τους.

Απειλούμενα άγρια ζώα της χώρας μας

Φάκελος πρώτης ημέρας κυκλοφορίας με τη σειρά, που κυκλοφόρησαν τα ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΤΑΧΥΔΡΟΜΕΙΑ το 2021 για τα απειλούμενα άγρια ζώα της χώρας μας.

Το **κόκκινο ελάφι** (Red deer) είναι ένα από τα μεγαλύτερα είδη ελαφοειδών, που απαντάται στον ελλαδικό χώρο. Στη χώρα μας το ελάφι ήταν αρκετά διαδεδομένο στο παρελθόν, κυρίως στη Βόρεια και Κεντρική Ελλάδα, καθώς και στην Εύβοια. Σήμερα επιβιώνει στα δάση της Ροδόπης και την Πάρνηθα.

Τα ελληνικά πελάγη φιλοξενούν, μεταξύ άλλων και το **κοινό δελφίνι** (Delphinus delphis). Δυστυχώς όμως, παρότι είναι τόσο αξιανάπητο, ο άνθρωπος παραμένει ο μοναδικός φυσικός εχθρός του. Πετρελαϊκή ρύπανση, μόλυνση από τη συσσώρευση τεχνητών χημικών ενώσεων στους ιστούς τους, όχληση, κλιματική αλλαγή, ηχορύπανση, παρενόχληση από σκάφη αναψυχής απειλούν όλα τα είδη των δελφινιών αλλά και τα υπόλοιπα θαλάσσια θηλαστικά.

2) Ρύπανση περιβάλλοντος

- *Ρύπανση (pollution) είναι η επιβάρυνση του περιβάλλοντος με κάθε παράγοντα («ρύπο») που έχει βλαπτικές επιδράσεις στους οργανισμούς και στην φύση.*
- *Μορφές ρύπανσης είναι οι εξής:*
 - *α) Η ρύπανση της θάλασσας*
 - *β) Η ρύπανση των υδάτων*
 - *γ) Η ρύπανση του εδάφους*
 - *δ) Η ατμοσφαιρική ρύπανση*
 - *ε) Η ηχητική ρύπανση*

2α) Η ρύπανση της θάλασσας

Η ρύπανση της θάλασσας αναφέρεται στις επιβλαβείς επιπτώσεις που συμβαίνουν από την είσδυση σε αυτή χημικών ουσιών, σωματιδίων, βιομηχανικών, γεωργικών και οικιστικών αποβλήτων, καθώς και στις επιδράσεις, που προκαλούν ο θόρυβος ή η εξάπλωση χωροκατακτητικών οργανισμών.

Το πρόβλημα αυτό επηρεάζει ιδιαίτερα τα ψάρια, τα κητώδη και τις θαλάσσιες χελώνες, στο πεπτικό σύστημα των οποίων βρίσκονται συχνά ποικίλα απορρίμματα.

Διακόσια εξήντα διαφορετικά θαλάσσια είδη καταπίνουν υπολείμματα πλαστικού, πετονιάς, καουτσούκ, αλουμινόχαρτου.

Σοβαρότατο πρόβλημα δημιουργούν και τα απόβλητα των πλοίων, είτε ακουσίως (ναυάγια), είτε εκουσίως (καθαρισμοί).

Πάνω αριστερά: Ναυάγιο πλοίου και αποδέσμευση μαζούτ. Γραμματόσημο Μοζαμβίκης (1993).

Πάνω δεξιά: Πετρελαιοκηλίδα. Έκδοση Γερμανίας (1982)

Κάτω: Φεγιέ με εικόνα καθαρισμού πετρελαιοκηλίδας και διάσωσης πελεκάνου και θαλάσσιας χελώνας. Δημοκρατία του Τόγκο (Δυτ. Αφρική - 2011).

2β) Η ρύπανση των υδάτων

Πολλές ανθρώπινες δραστηριότητες μπορούν να έχουν δυσμενείς επιπτώσεις στην ποιότητα των ποταμών μας, των λιμνών, των θαλασσών και του υδροφόρου ορίζοντα. Η ποιότητα των υδάτων επηρεάζεται άμεσα από απορρίψεις, όπως από εργοστάσια ή σταθμούς επεξεργασίας λυμάτων, τις ονομαζόμενες «σημειακές πηγές ρύπανσης».

Η ρύπανση μπορεί επίσης να προέρχεται από διάχυτες πηγές, όπως φυτοφάρμακα γεωργικών δραστηριοτήτων και ρύπους που αποδεσμεύονται από τη βιομηχανία στην ατμόσφαιρα και οι οποίοι στη συνέχεια πέφτουν στη γη και στη θάλασσα. Η ρύπανση αυτή ονομάζεται «διάχυτη ρύπανση».

1

3

2

1,3: Αγωγοί βιομηχανικών λημμάτων εκβάλλουν σε ποτάμια και λίμνες (Νότια Αφρική – Τόγκο).

2 Φεγιά με τις επιπτώσεις της μόλυνσης των υδάτων στην ιχθυοπανίδα γλυκών νερών (Δημοκρατία του Τόγκο).

2γ) Ρύπανση του εδάφους

Η ρύπανση του εδάφους είναι η απομάκρυνση χρήσιμων ουσιών από το έδαφος ή η προσθήκη επιβλαβών ουσιών σε αυτό.

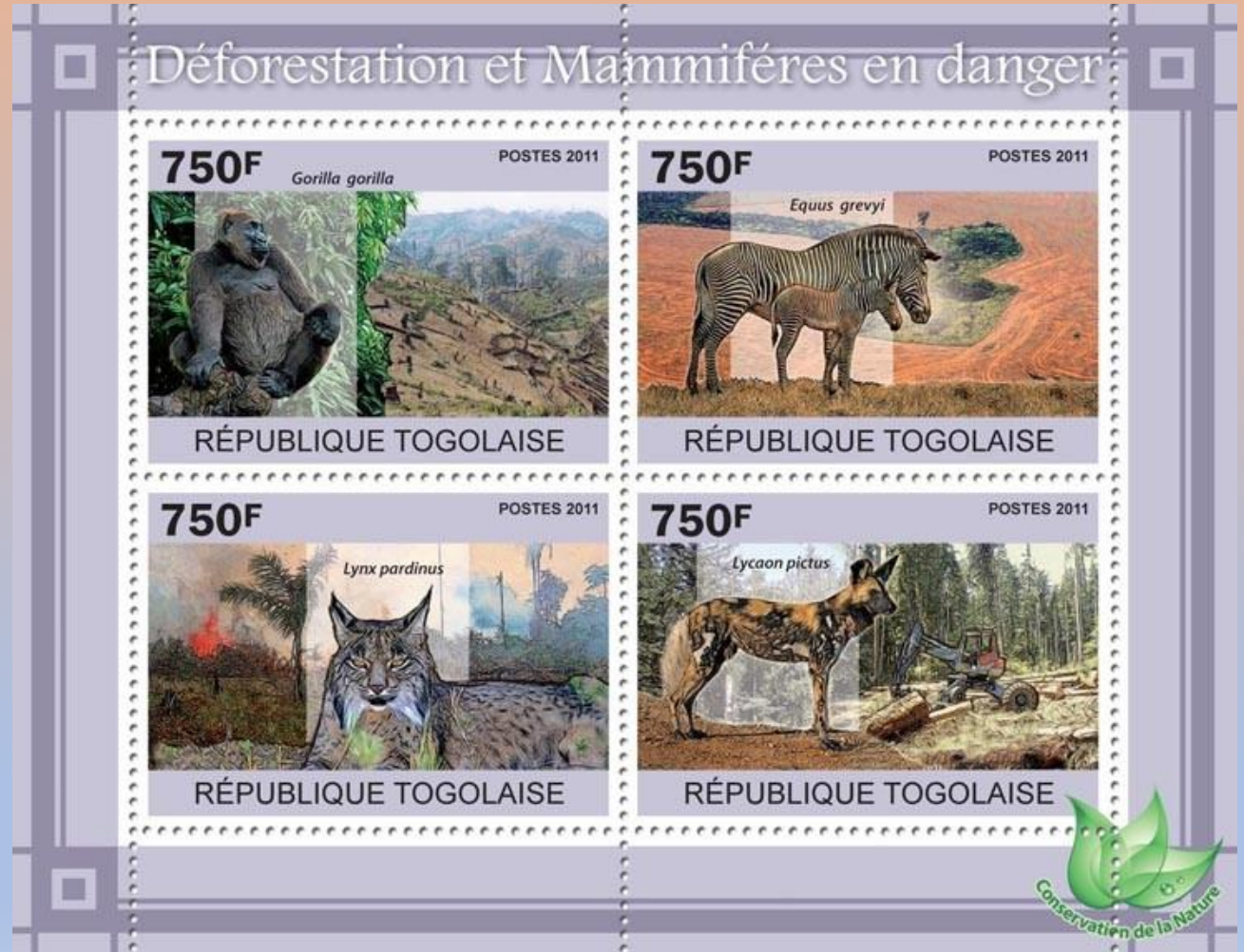
Τα σκουπίδια, τα βαμβακερά ρούχα, οι εφημερίδες, τα απορρίμματα δέντρων, είναι μερικές από τις αιτίες της ρύπανσης του εδάφους.

Πλαστικά, γυαλιά και μεταλλικά αντικείμενα μπορεί επίσης να προκαλέσουν ρύπανση του εδάφους.

ΦΕΓΙΕ Δημοκρατίας του Τόγκο. 2011.

Εικονογραφούνται παράγοντες ρύπανσης του εδάφους:

- Εκχερσώσεις
- Αλόγιστη υλοτομία
- Πυρκαγιές (σκόπιμες ή από αμέλεια)
- Προσθήκη φυτοφαρμάκων

2δ) Ρύπανση του αέρα

Ατμοσφαιρική ρύπανση είναι η ρύπανση της ατμόσφαιρας, δηλαδή, η προσθήκη ουσιών (ρύπων) στην ατμόσφαιρα που υπό φυσιολογικές συνθήκες δε θα υπήρχαν. Στη σύγχρονη εποχή, συχνά η ρύπανση είναι αποτέλεσμα της ανθρώπινης δραστηριότητας.

Η **ανθρωπογενής ατμοσφαιρική ρύπανση** προκαλείται κυρίως από τρεις ανθρώπινες δραστηριότητες: τη βιομηχανία, τις μεταφορές και τα νοικοκυριά.

Για την περιγραφή της κατάστασης αυτής έχει επικρατήσει ο όρος **νέφος**.

Ακρόπολη

Καρυάτιδα

Ρύποι εργοστασίου

Καυσαέρια αυτοκινήτου

2δ) Ρύπανση του αέρα

Η ατμοσφαιρική ρύπανση απειλεί άτομα που πάσχουν ήδη από πνευμονικές παθήσεις. Ωστόσο, ηλικιωμένοι, παιδιά και αναπτυσσόμενα βρέφη, καθώς και εργαζόμενοι στην ύπαιθρο κινδυνεύουν εξίσου να υποστούν επιβλαβείς συνέπειες από έκθεση σε ατμοσφαιρικούς ρύπους.

Πάρα πολλά είδη της άγριας ζωής πέφτουν θύματα φυτοφαρμάκων. Ιδιαίτερα ευάλωτα είναι τα αβλαβή και χρήσιμα στη γεωργία έντομα. Παράλληλα κινδυνεύουν φυτά και δέντρα από την «όξινη βροχή»

Ειδικά Φεγίε για την ατμοσφαιρική ρύπανση.
Εκδόσεις της Δημοκρατίας του Τόγκο.

2ε) Ηχητική ρύπανση

Ηχητική ρύπανση ή ηχορύπανση είναι ο υπερβολικός και ενοχλητικός περιβαλλοντικός θόρυβος, που προκαλείται από τον άνθρωπο, από τα ζώα ή από μηχανές και διαταράσσει τη δραστηριότητα ή την ισορροπία κάθε ζωντανού οργανισμού

Η **ηχορύπανση** επηρεάζει πολύ αρνητικά την υγεία μας. Προκαλεί διάφορα προβλήματα ακοής, άγχος, αλλά και ψυχοσωματικές ασθένειες. Η Ελλάδα έχει 5 πόλεις στη λίστα με τις πιο θορυβώδεις πόλεις της Ευρώπης: Αθήνα, Θεσσαλονίκη, Πάτρα, Ηράκλειο και Λαμία.

Πορτογαλία 1979: Σειρά 3 γραμματοσήμων αφιερωμένη στην εκστρατεία κατά της ηχητικής ρύπανσης
α) Θόρυβος μεγαφώνων β) θόρυβος από τεχνικά έργα γ) θόρυβος κυκλοφορίας μεταφορικών μέσων

3) Κλιματική αλλαγή

Η «**κλιματική αλλαγή**» ορίζεται ως η μεταβολή στο κλίμα, που οφείλεται άμεσα ή έμμεσα σε ανθρώπινες δραστηριότητες, διακρίνοντάς την με τον τρόπο αυτό από την «κλιματική μεταβλητότητα», της οποίας τα αίτια είναι φυσικά.

Οι άνθρωποι επηρεάζουν ολοένα και περισσότερο το κλίμα και τη θερμοκρασία της γης μέσω της χρήσης ορυκτών καυσίμων, της αποψίλωσης των ομβρόφιλων δασών και της κτηνοτροφίας. Οι δραστηριότητες αυτές προσθέτουν τεράστιες ποσότητες αερίων στα αέρια που υπάρχουν από τη φύση στην ατμόσφαιρα, προκαλώντας **αύξηση του φαινομένου του θερμοκηπίου** και υπερθέρμανση του πλανήτη

Οι κυριότερες συνέπειες της κλιματικής αλλαγής για τον φυσικό κόσμο είναι:

Υψηλές θερμοκρασίες

- Τήξη πάγων - Άνοδος στάθμης θαλάσσης

- Ελλείψεις σε υδάτινους πόρους – Ξηρασία

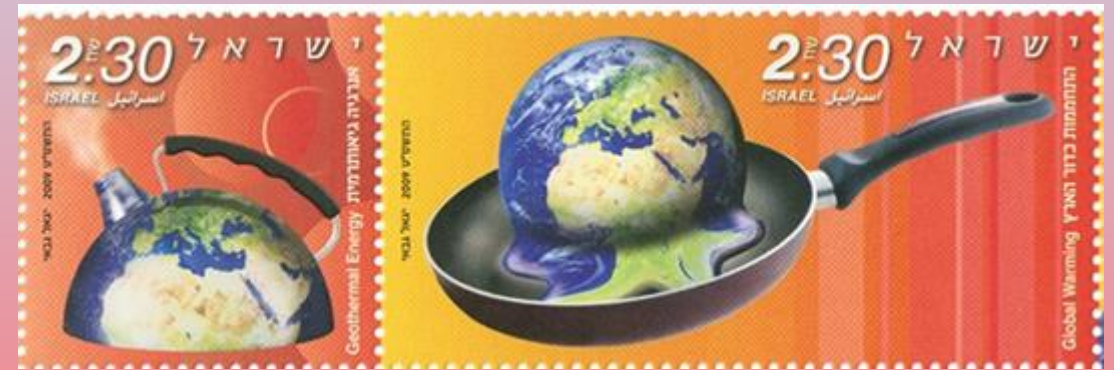
3α) Υψηλές θερμοκρασίες

Η κλιματική κρίση έχει αυξήσει τη μέση θερμοκρασία του πλανήτη και οδηγεί σε συχνότερες ακραίες συνθήκες υψηλής θερμοκρασίας, όπως οι καύσωνες. Οι υψηλότερες θερμοκρασίες μπορούν να προκαλέσουν αυξημένη θνησιμότητα, μειωμένη παραγωγικότητα και ζημιές στις υποδομές. Τα πλέον ευάλωτα μέλη του πληθυσμού, όπως οι ηλικιωμένοι και τα βρέφη, επηρεάζονται περισσότερο.

Οι υψηλότερες θερμοκρασίες αναμένεται επίσης να προκαλέσουν μεταβολή της γεωγραφικής κατανομής των κλιματικών ζωνών. Οι αλλαγές αυτές μεταβάλλουν την κατανομή και την αφθονία πολλών φυτικών και ζωικών ειδών, τα οποία ήδη υφίστανται πιέσεις από την απώλεια οικοτόπων και τη ρύπανση.

Δύο ενωμένα (se tenant) γραμματόσημα (αξίας 1,75 \$ το καθένα) της νήσου ΑΙΤΟΥΤΑΚΙ του κράτους των Νησιών Κουκ (Ειρηνικός Ωκεανός) με σύνθημα: «Προστατέψτε τη γη, που κινδυνεύει» και εντυπωσιακό σχέδιο σε κίτρινο ηλιακό χρώμα.

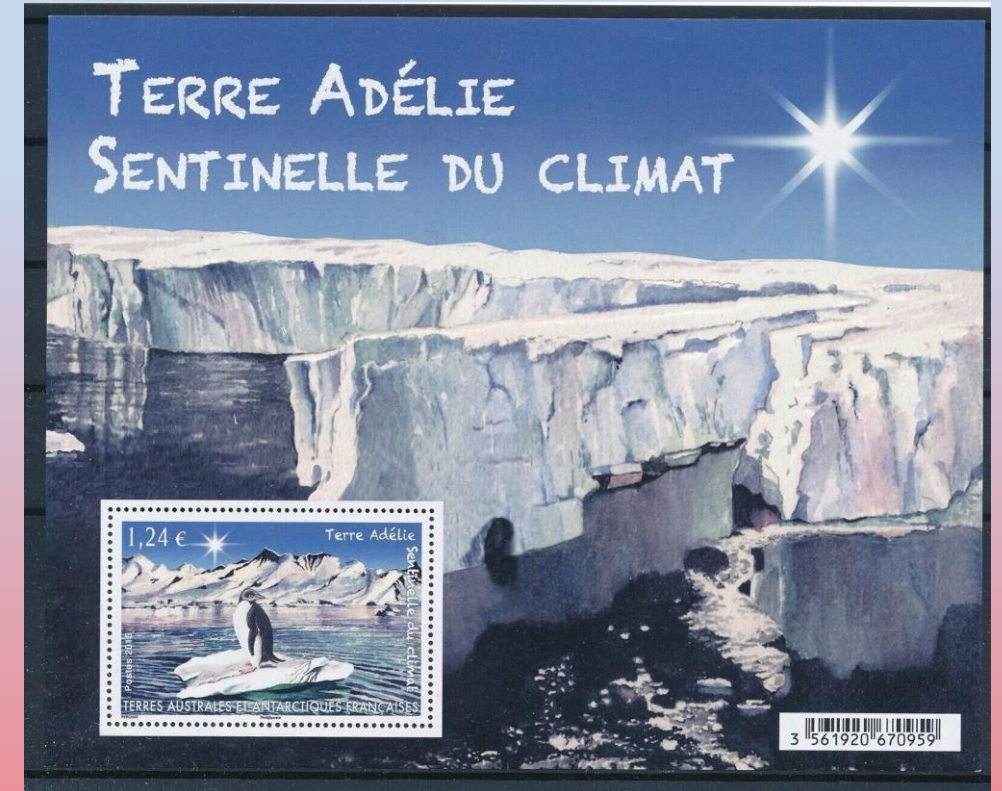
Με την πρώτη ματιά γίνεται κατανοητό το μήνυμα, που στέλνουν τα δύο ενωμένα αυτά γραμματόσημα (se tenant) του Ισραήλ. «Η γη τηγανίζεται» «Η γη λειώνει», «Η γη είναι έτοιμη να εκραγεί» από την αύξηση της θερμοκρασίας.

3β) Το λιώσιμο των πάγων – Άνοδος της στάθμης της θάλασσας

Το λιώσιμο των πάγων αποτελεί συνέπεια της κλιματικής αλλαγής, και συνδέεται με την άνοδο της θερμοκρασίας της Γης και, πιο συγκεκριμένα, με το φαινόμενο του θερμοκηπίου.

Η αύξηση της θερμοκρασίας της Γης επιφέρει το λιώσιμο των πάγων στους δύο πόλους του πλανήτη, στις περιοχές που υπάρχουν παγετώνες.

Συνεπώς, το λιώσιμο των πάγων είναι η αιτία για την ύπαρξη σωρείας περιβαλλοντικών προβλημάτων, όπως η αύξηση της στάθμης της θάλασσας, οι πλημμύρες, η ξηρασία και οι καταιγίδες. Αναμφισβήτητο είναι, δε, ότι η βιοποικιλότητα και η ανθρώπινη υγεία θα επηρεαστούν άρδην, εξαιτίας των ανωτέρω συνεπειών της κλιματικής αλλαγής.

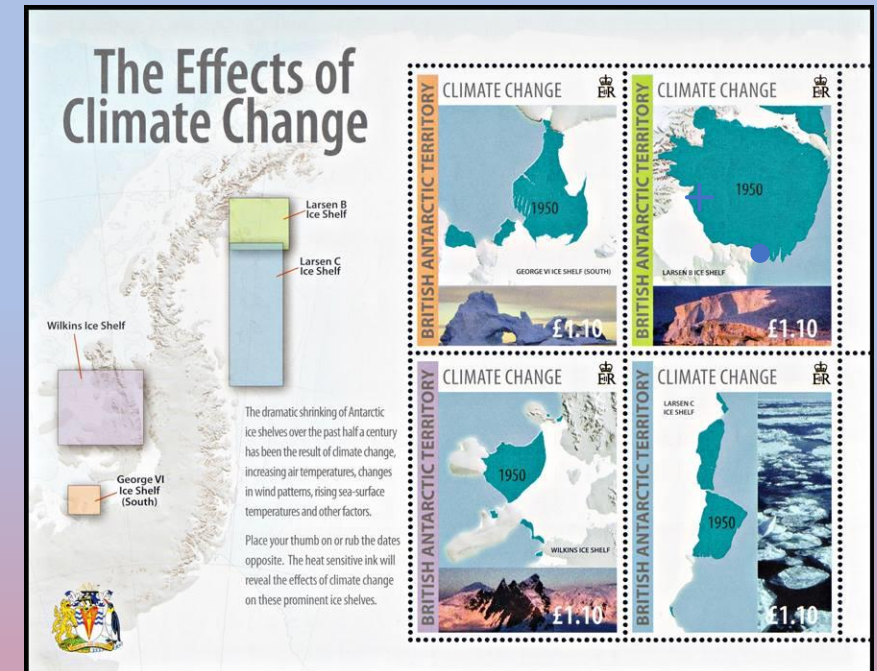
Φεγιά των «Γαλλικών Νότιων και Ανταρκτικών Εδαφών» (Γαλλικά: *Terres Australes et Antarctiques Françaises* ή σε συντομογραφία TAAF). Γαλλικές υπερπόντιες περιοχές στον νότιο Ινδικό Ωκεανό και στην Ανταρκτική.

3β) Το λιώσιμο των πάγων – Ανταρκτική

Η Ανταρκτική είναι η νοτιότερη ήπειρος της Γης – εκεί βρίσκεται ο Νότιος Πόλος. Αποτελεί την ψυχρότερη ήπειρο, και η χαμηλότερη φυσική θερμοκρασία που έχει καταγραφεί εκεί είναι -93.2°C .

Ολόκληρη η ήπειρος καλύπτεται από συμπαγές στρώμα πάγου. Ωστόσο με την άνοδο της θερμοκρασίας παρατηρήθηκε αυξημένη μείωση του όγκου του. Εάν στο μέλλον λιώσει όλος ο πάγος της Ανταρκτικής, το επίπεδο της θάλασσας θα ανέβει κατά 65 μέτρα.

Παραθαλάσσιες πόλεις, που κινδυνεύουν από μια τέτοια δυσμενή εξέλιξη είναι : Η Βενετία, το Λονδίνο, η Νέα Υόρκη, η Κοπεγχάγη, η Στοκχόλμη και στην Ελλάδα μεγάλες περιοχές στην Χαλκιδική, στην Δ. Πελοπόννησο, στην Αττική και φυσικά πόλεις όπως η Θεσσαλονίκη, ο Βόλος και άλλες.

Φεγιά του «Βρετανικού Εδάφους Ανταρκτικής» (αγγλικά: *British Antarctic Territory*), το οποίο αποτελεί τομέα της Ανταρκτικής, τον οποίο διεκδικεί το Ηνωμένο Βασίλειο. Προυσιάζει χάρτες με τη διαδοχική υποχώρηση της έκτασης των πάγων

3β) Το λιώσιμο των πάγων – TUVALU SOS.

Πολλά μικρά νησιωτικά κράτη αντιμετωπίζουν ήδη το λιώσιμο των πάγων ως «θανατική καταδίκη», λόγω του κινδύνου της καταβύθισής τους.

Οι «αδιανόητες» συνέπειες περιλαμβάνουν την εξαφάνιση («πνιγμό») των χαμηλών περιοχών και τον έντονο ανταγωνισμό για το γλυκό νερό, τη γη και άλλους πόρους.

Τα γραμματόσημα πέρα από τη βασική αποστολή τους (την πληρωμή των τελών της αλληλογραφίας) μετέφεραν πάντοτε διάφορα μηνύματα.

Έτσι τα Νησιά ΤΟΥΒΑΛΟΥ, ένα κράτος του κεντρικού Ειρηνικού Ωκεανού, έκρουσε τον κώδωνα του κινδύνου με το έναντι ΦΕΓΙΕ επισημαίνοντας τον κίνδυνο να βυθιστούν τα νησιά στη θάλασσα εξαιτίας της κλιματικής αλλαγής.

“Save Tuvalu, Save the EARTH” το σύνθημά τους, που πρέπει να γίνει και σύνθημά μας

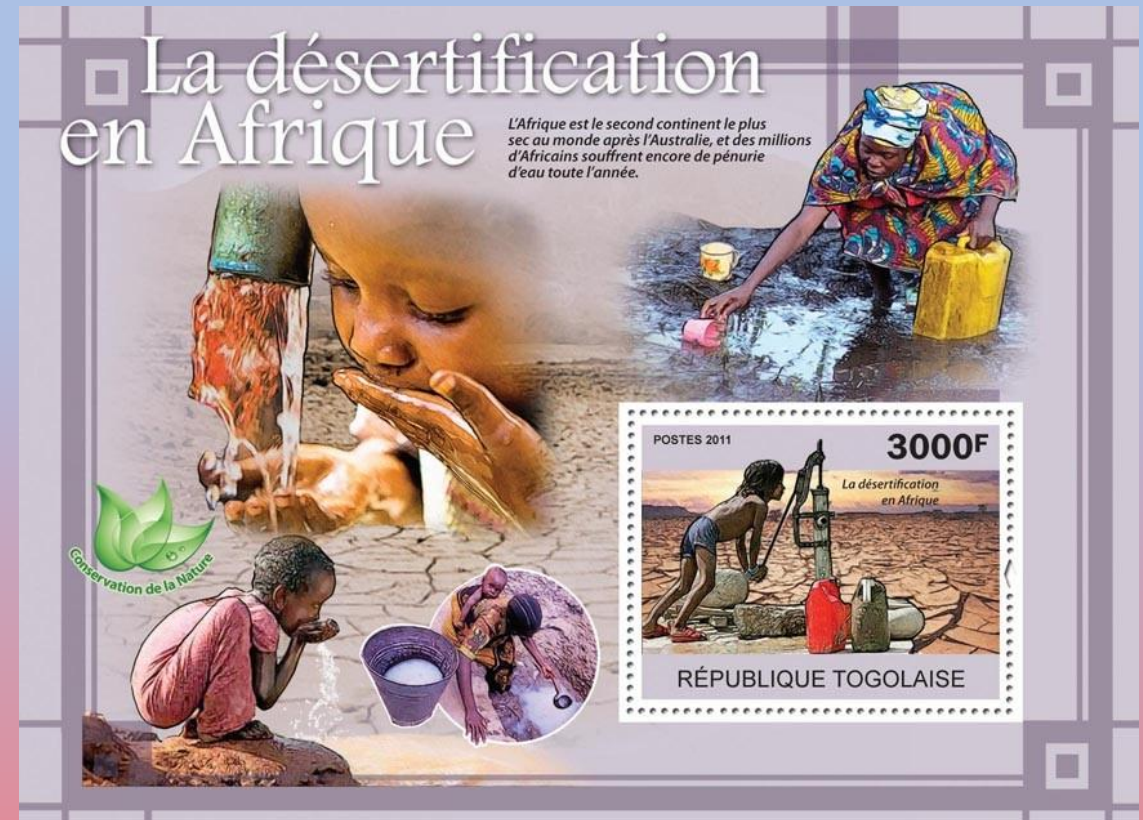

3γ) Έλλειψη νερού – Λειψυδρία

Η έλλειψη νερού ή λειψυδρία είναι η ανεπάρκεια σε πόρους του γλυκού νερού για την κάλυψη των ανθρώπινων και περιβαλλοντικών απαιτήσεων μιας δεδομένης περιοχής.

Η λειψυδρία συνδέεται άρρηκτα με τα ανθρώπινα δικαιώματα και η επαρκής πρόσβαση σε ασφαλές πόσιμο νερό αποτελεί προτεραιότητα για την παγκόσμια ανάπτυξη.

Ωστόσο, δεδομένων των προκλήσεων της αύξησης του πληθυσμού, της αδικαιολόγητης χρήσης του νερού, της αυξανόμενης ρύπανσης και των αλλαγών στις καιρικές συνθήκες λόγω της υπερθέρμανσης του πλανήτη πολλές χώρες και μεγάλες πόλεις παγκοσμίως, τόσο πλούσιες όσο και φτωχές, αντιμετωπίζουν αυξανόμενη λειψυδρία τον 21ο αιώνα.

Φεγιέ της Δημοκρατίας του Τόγκο. Απεικονίζει με τον πιο δραματικό τρόπο την έλλειψη νερού σε διάφορα κράτη της Αφρικανικής Ηπείρου.

3γ) Έλλειψη νερού – Ξηρασία

Η ξηρασία ή ανομβρία είναι περίοδος μειωμένης βροχόπτωσης (κάτω του μέσου όρου) σε μια δεδομένη περιοχή, με αποτέλεσμα την παρατεταμένη έλλειψη νερού, είτε στη ατμοσφαιρική, την επιφανειακή ή υπόγεια μορφή του.

Η ξηρασία έχει σημαντικές επιπτώσεις στο οικοσύστημα και τη γεωργία της πληγείσας περιοχής, καθώς και εντάσεις στην τοπική οικονομία. Οι ετήσιες ξηρές εποχές στις τροπικές ζώνες αυξάνουν σημαντικά τις πιθανότητες της ξηρασίας και των επακόλουθων πυρκαγιών των δασών.

Περίοδοι υψηλών θερμοκρασιών μπορεί να επιδεινώσουν σημαντικά τις συνθήκες ξηρασίας, επιταχύνοντας την εξάτμιση των υδρατμών.

IPAK: Σειρά 4 γραμματοσήμων αναφορικά με τις επιπτώσεις της ανομβρίας στην χώρα αυτή:

- ❖ Αμμοθύελες
- ❖ Αύξηση θερμοκρασίας
- ❖ Ερημοποίηση
- ❖ Χαμηλή βροχόπτωση

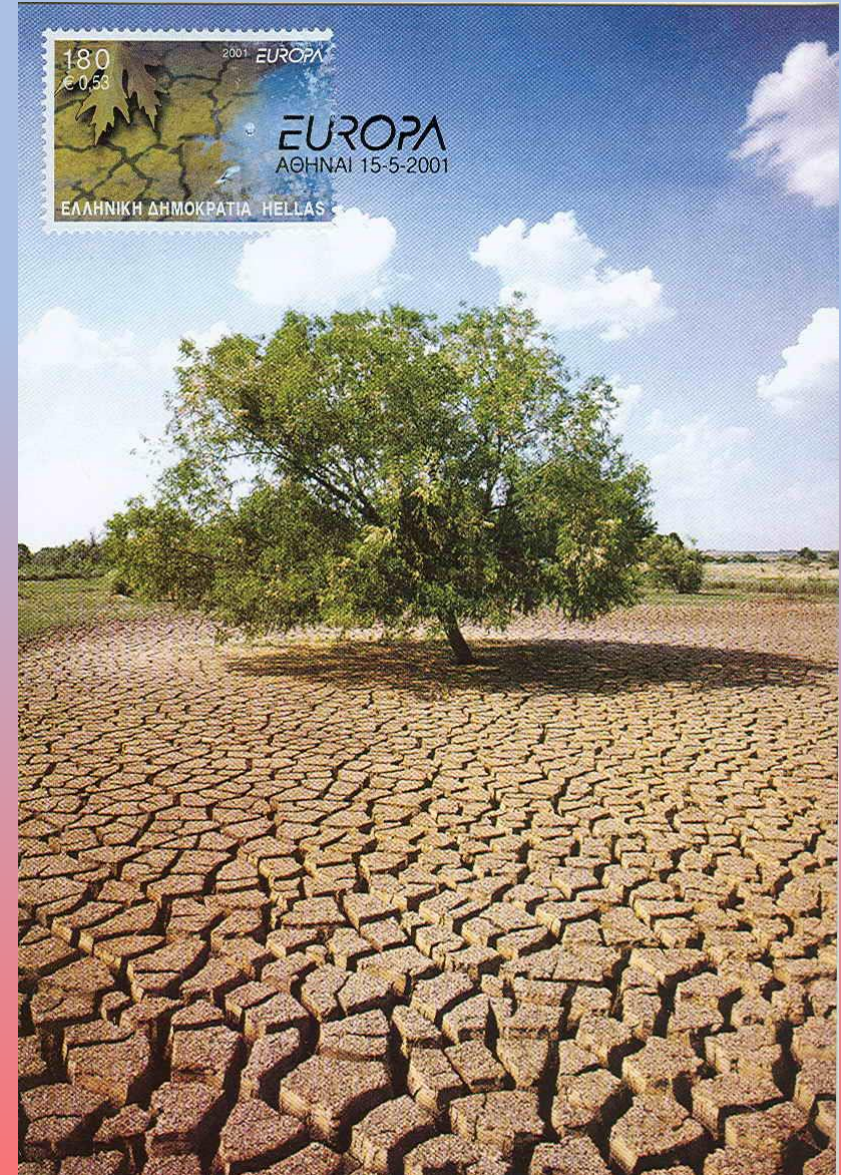
3γ) Έλλειψη νερού – Ερημοποίηση

Η ερημοποίηση είναι μία προοδευτική απώλεια της γονιμότητας του εδάφους, μέσω της καταστροφής της δομής και της σύστασης του, η οποία δεν επιτρέπει ικανοποιητικές γεωργικές παραγωγές, ή την ύπαρξη βλάστησης με μεγάλη ποικιλία φυτικών ειδών.

Η ερημοποίηση είναι αποτέλεσμα διάφορων παραγόντων, συμπεριλαμβανομένων της κλιματικής αλλαγής και των ανθρώπινων δραστηριοτήτων.

Δίπλα: Ελληνικό γραμματόσημο, έκδοση «EUROPA 2001» με θέμα το νερό, σε Κάρτα Μάξιμουμ.

Η «Κάρτα Μάξιμουμ» είναι ένα ακόμη φιλοτελικό συλλεκτικό είδος, που συνδυάζει ένα γραμματόσημο, μια καρτ-ποστάλ με παρόμοια εικόνα με εκείνη του γραμματοσήμου (τη δείχνει με περισσότερες λεπτομέρειες χωρίς να το αντιγράφει) και μια κατάλληλη σφραγίδα, που ακυρώνει το γραμματόσημο κολλημένο πάνω στην εικόνα της κάρτας.

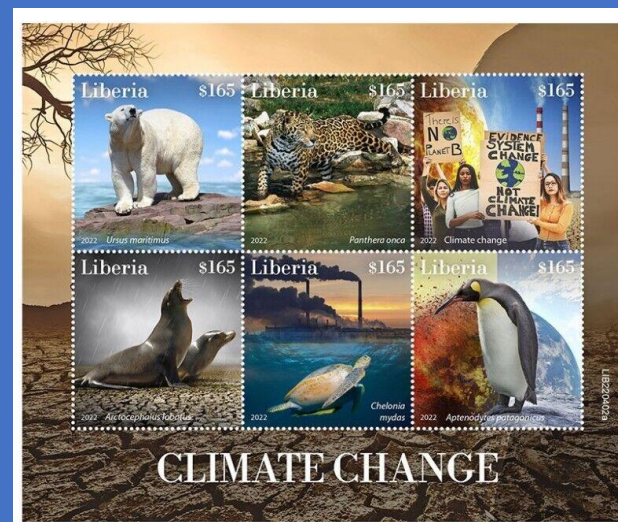

Ο ΟΗΕ πρωτοστατεί στην έκδοση γραμματοσήμων για την προστασία του περιβάλλοντος και την καταπολέμηση του φαινομένου του θερμοκηπίου.

Γραμματόσημα σε λωρίδα (strip), που απεικονίζουν τα γενεσιουργά αίτια του φαινομένου του θερμοκηπίου (βιομηχανικά αέρια, αποψίλωση δασών, υπερεκμετάλλευση εδαφών) και τα αποτελέσματά τους (λιώσιμο πάγων, έντονα καιρικά φαινόμενα}.

Έξι ακόμη γραμματόσημα του ΟΗΕ
και δύο ΦΕΓΙΕ από τη Λιβερία.
Πάντοτε με εντυπωσιακές απεικονίσεις,
που τονίζουν τους κινδύνους από την
κλιματική αλλαγή.

Μα, που πρέπει να πάμε ??

Μα, μας το λέει πάλι ο ΟΗΕ με άλλα γραμματόσημά του. Αναζητούμε:

- ✓ Ηλιακή ενέργεια,
- ✓ Αιολική ενέργεια,
- ✓ Όχι στα πυρηνικά και ρυπογόνα εργοστάσια.
- ✓ Ηλεκτρικά αυτοκίνητα
- ✓ Χρήση σιδηροδρόμων
- ✓ Γεωργικές καλλιέργειες με βάση σύγχρονα επιστημονικά μέσα
- ✓ Επαναφύτευση εγκαταλειμμένων εδαφών.

Παραγωγή:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΦΙΛΟΤΕΛΙΚΗ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑ

<https://www.efo.gr/>

Σχεδίαση-υλοποίηση: Ν. Μαλλούχος

Χρήσιμοι σύνδεσμοι: <https://www.efo.gr/useful-links/>